

POSTBUSLOGEURS

*Ik huur een kamer.
Ik verblijf elders,
en ik woon nergens!*

Sanering van de logementhuizen.

De voorbije jaren waren de Genkse logementhuizen toe aan sanering. Tussen 2004 en 2008 werden in alle logementhuizen de noodzakelijke verbeteringswerken uitgevoerd.

Aan de basis hiervan lag het kamerdecreet van 1997. En nadat het Genkse gemeentebestuur op 24 april 2003 het nieuw kamerreglement goedkeurde, waren aanpassingswerken een 'must'.

De kamers moesten tenminste een oppervlakte hebben van 12m². De ramen moesten voldoende groot zijn. Elke kamer moest voorzien zijn van een pompbak met stromend water. Iedere bewoner moet voortaan over een individuele kamer kunnen beschikken, enz... Ook werd de grootte van de keukens bepaald en opgelegd hoeveel douches en wc's er per logementhuis moesten beschikbaar zijn (afhankelijk van het aantal logeurs). Dit is slechts een greep uit de opgelegde kwaliteitsnormen.

Postbuslogeurs.

Reeds van voor de sanering bestond het vermoeden dat een grote groep logementbewoners een kamer huurde in één of ander logementhuis, zonder er effectief te wonen. Dit vermoeden, werd de bittere waarheid tijdens het saneringsproces. Bij politiecontroles - vaak uitgevoerd in de vroege uurtjes - werd een grote groep logeurs er niet aangetroffen.

Dat het noodgedwongen delen van een kamer met een tweede persoon een aanleiding kon zijn om elders te verblijven, begrepen wij. Maar ook werden er 'éénpersoonkamers' gehuurd door logementbewoners die er niet verbleven, namelijk door de zogenaamde '*postbuslogeurs*'.

Het gevolg was dat tijdens de saneringsperiode van de logementhuizen in Genk, in een tijdspanne van 5 jaar, 129 logementbewoners ambtshalve werden uitgeschreven.

Stof voor onderzoek.

Wij vroegen ons af waarom een omvangrijke groep mannen een logementkamer huurde zonder er effectief te wonen?

Om zicht te krijgen op de *motieven* gingen wij op zoek naar personen die hierover met ons 'anoniem' wilden praten. Wij vonden 10 personen bereid om dit te doen. Allen hadden een logementverleden of woonden op dat moment nog op logement. Zij waren afkomstig uit 6 logementhuizen en één van hen was op dat moment ambtshalve geschrappt.

De belangrijkste motieven van postbuslogeurs.

De motieven per bevraagde logeur

Elk van de bevraagden gaf meerdere motieven aan voor het 'niet-bewonen van zijn logementkamer'. Een aantal motieven hebben met elkaar te maken, zeker als het gaat om schulden. Dan is er ook sprake van 'deurwaarders', 'het vrijwaren van familie van schulden', 'het zich niet kunnen domiciliëren bij de samenwonenden'.

MOTIEF / RESPONDENT	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Tot.
Eigen schulden	1	1	1	0	0	1	1	1	0	1	7
Schulden van partner	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Partner, familie vrijwaren van schulden	1	1	0	0	0	1	0	1	0	1	5
Deurwaarder	1	1	0	0	0	1	0	1	0	1	5
Hogere uitkering	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	5
In afwachting op wettelijke scheiding	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2
Verblijf in buitenland	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Verblijf op camping / in illegale bouw	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Kan geen domicilie krijgen waar ik verblijf	1	0	1	1	0	1	1	0	0	1	6
Relationele motieven	1	0	1	1	1	1	0	1	0	0	6
Andere motieven	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	4
	7	3	4	3	3	8	3	6	2	5	44

De meest voorkomende motieven

MOTIEVEN	AANTAL RESPONDENTEN
Eigen schulden of schulden van partner	8
Relationele motieven	6
Omdat ik geen domicilie kan krijgen waar ik woon	6
Omwille van de deurwaarders	5
Om mijn familie niet in problemen te brengen door mijn schulden	5
Financiële redenen (hogere uitkeringen)	5
In afwachting op mijn wettelijke scheiding	2
Omdat ik woonde op een camping / in illegale bouw	2
Omwille van verblijf in buitenland	1
Omwille van andere motieven	
* drankproblemen	1
* omdat ik oud ijzer rondhaalde en een adres nodig had	1
* omdat ik dacht dat een adres hebben verplicht is	1
* omdat ik van mening was mijn uitkering te verliezen	1

Voor 8 van de 10 bevroagden vormden 'eigen schulden' of 'schulden van de partner' de aanleiding voor het huren van een logementkamer, zonder effectieve bewoning. 5 personen gaven aan dat zij een logementkamer huurden om de deurwaarders te ontlopen. Dezelfde 5 personen gaven ook aan dat zij hun familie of (nieuwe) partner niet in de problemen wilden brengen.

Na het motief 'schulden' werden 'relationele motieven' het vaakst genoemd als redenen voor het niet officieel samenwonen. De keuze voor het behoud van een eigen adres had vaak te maken met slechte ervaringen uit het verleden en labiele relaties.

Het verkrijgen van een 'hogere uitkering', werd 5 keer aangehaald als argument. Ook hier viel het ons op dat 3 personen te maken hadden met schulden.

Onze bekommernissen

Wij hebben geijverd voor de sanering van de Genkse logementhuizen. En die is er ook gekomen! Dat was een goede zaak.

Het positieve resultaat was de kwaliteitsverbetering van de kamers met als meest opvallende ingrepen: grotere en individuele kamers en stromend water op elke kamer.

Maar de sanering had ook een aantal slechte kanten: logementhuizen sloten, drastische vermindering van het aantal kamers, stijgende huurprijzen en ambtshalve schrappingen.

De niet aangetroffen logementbewoners werden ambtshalve uitgeschreven.

Een ambtshalve schrapping heeft verregaande gevolgen.

Men heeft geen identiteitskaart meer. Administratief bestaat men niet meer. Men dreigt zijn sociale rechten te verliezen en dat is zeker geen oplossing!. Het wordt moeilijk om werk te vinden. Men heeft geen toegang meer tot sociale huisvesting. Men kan niet meer stemmen,...Het gevaar bestaat om in de illegaliteit te verdwijnen want men staat nergens nog officieel ingeschreven.

Dat kan en mag de bedoeling niet zijn. Het onderzoek wil juist een aanzet zijn tot nadenken over de problematiek van postbuslogeurs en adreshuurders.

Wat valt er te lezen in het rapport?

De motieven die wij meekregen van de bevroagden werden onder de loep genomen en getoetst aan *bestaande regelgevingen*.

Wij hadden aandacht voor mensen met een *schuldenproblematiek*, de gevolgen voor zichzelf en hun omgeving. Wij bekeken de weerslag van *bewonersstatuten* op de hoogte van *vervangingsinkomens*. Wij maakten kennis met de mogelijkheden van *referentieadressen*.

Tenslotte hebben wij in de onderzoeksbundel een aantal *aanbevelingen* en *voorstellen* geformuleerd met betrekking tot de verschillend beleidsniveaus.

Het rapport kan digitaal opgevraagd worden via www.rimo.be (klikken op publicaties, eigen uitgaven, postbusonderzoek) of kan aangevraagd worden bij Wasda gsm 0474 42 76 98)

Aanbevelingen voor wie het voor het zeggen heeft.

De ambtshalve schrapping

- De ambtshalve schrapping moet een uitzonderingsmaatregel blijven!
- Opsporen van de niet aangetroffenen. Goede communicatie en informatie.
- Duidelijkheid creëren over de stappen die ondernomen worden door wijkagenten.
- Opvolging van ambtshalve geschrapte logementbewoners is noodzakelijk.

De schuldenproblematiek

- Hulpverleners stimuleren om personen met schulden snel en van nabij op te volgen.
- Logementbewoners informeren over de gevolgen van schulden voor zichzelf en hun omgeving op langere termijn.
- Personen die beroep doen op OCMW, sociale dienstverlening, preventief stimuleren om facturen te vragen bij aankoop van meubilair en huishoudtoestellen.
- Personen met schulden, informeren over de procedure die gevolgd wordt bij een uitvoerend beslag op hun inboedel, alsook over de kosten verbonden aan het vonnis en het uitvoerend beslag.
- Als een bewarend en uitvoerend beslag van iemands' inboedel niet kan vermeden worden, aanwezig zijn en toezicht te houden op de in beslag genomen goederen.
- Personen met een zware schuldenproblematiek de mogelijkheid geven om gedurende een (afgebakende) periode een kamer te huren (om hun familieleden of partners te beschermen tegen de mogelijke gevolgen van hun schulden.)

Het referentieadres.

- Informeren van ambtshalve geschrapte personen over de mogelijkheden en voorwaarden van referentieadressen.
- Mogelijkheid bieden aan een aantal ambtshalve geschrapte personen om te beschikken over een referentieadres (schuldenproblematiek).

Domiciliefraude

- Wegwerken van willekeur. (Er wordt verschillend opgetreden.)
- Duidelijk omschrijven van het begrip 'feitelijk samenwonen' en 'niet-bewoning van een kamer, studio'.
- De mogelijkheid geven aan logementbewoners die niet effectief wonen op hun domicilieadres om zich te regulariseren.
- Repressief optreden tegen alle vormen van domiciliefraude vermijden en zoeken naar structurele oplossingen voor mensen die proberen te overleven.

Bewonersstatuten

- Individualiseren van het recht op sociale zekerheid.
- Stimuleren van vormen van groepswonen en solidair wonen.
- Mogelijkheden creëren om een woonst (appartement) te delen mits behoud van het statuut van 'alleenstaande'.

RIA, MOEDER VAN DIRK vertelt ons wat zij meemaakte.

“Ik wil jullie mijn verhaal vertellen omdat ik hoop, hiermee te kunnen voorkomen dat andere ouders meemaken wat ikzelf allemaal heb moeten doorstaan. Voor mij is het nu eenmaal te laat! Maar misschien kunnen andere ouders nog geholpen worden.” (Ria)

WAT VOORAF GING

Mijn zoon Dirk is van 1969. Hij is nu dus 39. Alhoewel ik altijd getracht heb om mijn best te doen, heeft hij - zo denk ik er nu over - een ongelukkige jeugd gehad. Mijn man dronk. Regelmatig kreeg ik slaag. Noodgedwongen zocht ik dan met mijn zoontje onderdak in een opvangtehuis.

Mijn zoon was getalenteerd; hij speelde toneel en was een pientere kerel. Op zijn 21ste trouwde hij. Van een veelbelovende toekomst kwam er maar weinig in huis. Op zijn 24ste eindigde zijn huwelijk in een scheiding. Nietsvermoedend ontdekten wij dat mijn zoon al een tijd gokverslaafd was. Zijn verslaving veroorzaakte een breuk in zijn huwelijk.

Na zijn scheiding, trok Dirk in bij een kennis. Samen deelden ze een appartement. Zijn verdere leven was getekend door wisselende relaties. Van tijd tot tijd woonde hij in bij één of andere vriendin. Telkens als een relatie afsprong werd hij opnieuw opgevangen tot in 1998 ook de relatie met zijn laatste vriendin spaak liep. Toen stond hij met pak en zak bij mij voor de deur en nam ik hem in huis, terwijl hij ingeschreven werd bij zijn vader.

AMBTSHALVE UITSCHRIJVING

Zijn vader werd enkele keren geconfronteerd met een uitvoerend beslag van deurwaarders. Daarom stapte hij naar de rechtbank om onze zoon bij hem te laten uitschrijven. Ten gevolge van de ambtshalve uitschrijving bij zijn vader, werd hij automatisch ambtshalve bij mij ingeschreven want in werkelijkheid verbleef hij bij mij. Wij zijn nu in november 2003.

Omdat ik wist dat Dirk, omwille van schulden, niet bij mij kon gedomicilieerd blijven, ben ik onmiddellijk op zoek gegaan naar een logementkamer.

In de loop van december 2003 kon hij terecht in een logementhuis in Waterschei.

Hij betaalde er € 230 per maand voor een kamer, zonder over een sleutel te beschikken!

Na 16 maanden huren, werd hij in april 2005, ook daar ambtshalve uitgeschreven.

Ik vermoed dat de huisbaas weet had van controles die plaatsvonden. En eigenlijk verhuurde hij zijn kamers dubbel, denk ik, want eerder had ik echt moeten aandringen om een sleutel te krijgen.

Opnieuw betekende een ambtshalve uitschrijving uit het logementhuis een ambtshalve inschrijving bij mij. En wat doe jij dan als moeder als je zoon nergens terecht kan? Het blijft immers je kind ongeacht zijn leeftijd.

Ik heb hem dan voor de keuze gesteld: hulp aanvaarden, opvang zoeken of ook overgaan tot schrapping? Maar een eenvoudige keuze was het niet, met alle gevolgen van dien!

IN BESLAGNAME VAN MIJN INBOEDEL

Tussen 2005 en 2007 werd ik tweemaal geconfronteerd met in beslagname van mijn inboedel door deurwaarders.

Mijn zoon had de papieren achterwege gehouden en ik werd met de neus op de feiten gedrukt. Mijn inboedel werd opgeschreven en in beslag genomen. Op aanraden van deurwaarder B. kocht ik mijn eigen inboedel terug. De aanvankelijke schuld van mijn zoon bedroeg 700 €. De terugkoopwaarde bedroeg € 2.500 en ik moest nog € 200 betalen om de 'terugkoop' te melden aan andere deurwaarders.

En dan gebeurde het volgende!

Tijdens een kort verblijf bij een vriendin, brachten mijn burens mij op de hoogte dat mijn huis werd leeggehaald. Dit was op een donderdag. De betrokken deurwaarder had geen weet van het eerder uitvoerend beslag en mijn terugkoop.

Teneinde raad nam ik onmiddellijk contact op met het OCMW. De medewerkster van de tweede deurwaarder werd op de hoogte gebracht van de terugkoop. De bewijzen van de afkoop werden doorgefaxt. De betrokken deurwaarder reageerde hierop met de boodschap dat de 'terugkoopgoederen' onvoldoende omschreven waren.

Nadat het OCMW nogmaals contact opnam met de deurwaarder, ging die ermee akkoord dat sommige goederen mochten behouden blijven. Aan de hand van referentienummers mocht ik deze goederen gaan afhalen bij de deurwaarder.

De volgende dag – het was toen vrijdagvoormiddag - ging ik met mijn vriendin naar de deurwaarder. Daar lazen wij op een bordje met de openingsuren dat het kantoor pas namiddag geopend was. In de namiddag keerden wij terug naar het kantoor. Toen hing er een papier met de boodschap dat het kantoor die namiddag 'uitzonderlijk' gesloten was.

Zaterdag werd mijn hele inboedel verkocht!

WAT NU DOEN?

In paniek nam ik tussen die donderdag en zaterdag contact op met de eerste deurwaarder. Mij werd geadviseerd om over te gaan tot dagvaarding en een schadevergoeding te eisen.

Ik schreef een brief naar de 'orde van gerechtsdeurwaarders' (en meldde dat een beëdigd ambtenaar naar willekeur had gehandeld.) Vrijwel onmiddellijk ontving ik per kerende post een brief terug waarin zij schreven niet bevoegd te zijn. Ik werd doorverwezen naar de 'geschillencommissie'.

Ik richtte mij tot de geschillencommissie. Pas na 2 maanden volgde een antwoord van de commissie. Ik werd verzocht een onafhankelijk rechter te raadplegen.

Omdat ik niets meer te verliezen had, want ik was toch al alles kwijt, nam ik contact op met een advocaat. Die overtuigde mij de procedure stop te zetten omdat ik te weinig bewijskracht had om aan tonen dat ik niet op de hoogte was van het tweede beslag!

TIJDELIJKE OPVANG

Door heel de situatie belandde mijn zoon eind 2007 in een opvangcentrum in Genk om van daaruit naar de Oude Burelen te verhuizen. Daar kon hij niet aarden. Op eigen initiatief verliet hij het centrum en trok naar Diest. Toen hij opnieuw contact zocht met mij ben ik hem gaan ophalen. Hij vond enkel een slaappleats voor één nacht.

Gelukkig was hij nog niet ambtshalve uitgeschreven in de Oude Burelen.

Sedert februari 2008 huurt hij met de hulp van het OCMW een appartement in Zwartberg. Alhoewel het er vochtig is, kwam dit toch als een geschenk uit de hemel. Nu hij weer op eigen benen staat, is het aan hem om er iets van te maken. Maar de angst dat het misloopt blijft bestaan.

Nog steeds ben ik geleend geld aan het terugbetalen. Ik ben vrienden kwijtgespeeld. Sommige momenten zag ik het zelf ook niet meer zitten. Ik ondervond veel onwil en onkunde.

Ik ben ervan overtuigd dat mijn probleem geen alleenstaand geval is en vermoed dat er ook andere ouders in mijn schoenen staan.

Eigenlijk zouden er veel meer woongelegenheden moeten komen voor jongens, zoals mijn zoon, waar ze kunnen wonen onder toezicht en toch een stukje vrijheid kunnen behouden.

opgetekend in december 2008.

(omwille van de privacy, werden de namen veranderd)